

**ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ**

**Комунальний заклад Львівської обласної ради
Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти**

Відділ освіти Яворівської міської ради

**Аналіз результатів
дослідження якості освітнього середовища
Яворівського закладу загальної середньої освіти
I-III ступенів №2 Яворівської міської ради
Львівської області
як виховного простору**

Хомік Марія Миколаївна,
заступник директора з навчально-виховної роботи

Тучапець Галина Миколаївна,
педагог-організатор

Юрійчук Христина Володимирівна,
практичний психолог

ЗМІСТ

Зміст

Вступ

Розділ I

Стислий опис методики дослідження (ключові питання; використані методи і прийоми, характеристика інструментів, організація дослідження)

Розділ II

Аналіз результатів дослідження (графіки, таблиці, коментарі)

2.1. Безпечне освітнє середовище

2.2. Виховний простір, сповнений довіри

2.3. Демократичний виховний простір

2.4. Патріотичний виховний простір

2.5. Культуротворчий виховний простір

2.6. Відкритий виховний простір

Висновки

Додатки

ВСТУП

Виховний простір - це середовище соціальних, культурних та життєвих виборів особистості, яке прагне самореалізації. Це не лише фізичне оточення, а й духовний світ здобувача освіти і педагога, простір культури, що впливає на формування індивідуальності. У ньому має бути представлений широкий спектр цінностей, розвиток яких залежить від якості освітнього середовища - безпечного, відкритого, демократичного, наповненого патріотизмом, орієнтованого на творення культури та заснованого на довірі.

Головними умовами створення виховного простору є безпека освітнього середовища та психологічний підхід, що передбачає врахування всіх зовнішніх і внутрішніх впливів на дитину, а також формування духовно-творчого, розвивального середовища. Важливо бути відкритими до суспільства, співпрацювати з родиною та громадою, залучати дітей до розв'язання важливих соціальних і особистих проблем, формувати в них навички громадянської відповідальності, розвивати творчий потенціал усіх учасників навчально-виховного процесу. Життєтворчість розглядається як здатність дитини організувати власне життя, будувати колективні та міжособистісні стосунки. Педагогічна культура вчителів має включати людяність, інтелігентність, толерантність, розуміння і вміння взаємодіяти; педагогічний захист і підтримку дітей у вирішенні їхніх життєвих труднощів та індивідуальному розвитку, забезпечення їхньої особистісної безпеки та недоторканності, а також сприяння самореалізації особистості в різних сферах життя - особистісній, професійній і соціальній.

Демократичні стосунки в шкільній спільноті створюють кожному здобувачеві освіти можливості для самоствердження, забезпечують умови для активності та самореалізації, а опора на національні традиції і відкритість допомагають вихованцям сформувати власну ідентичність. Ключовою вимогою до виховного простору є гармонійність, яка досягається за умови єдності різних педагогічних впливів на свідомість, почуття та поведінку здобувачів освіти в

освітньому процесі. Тому вчителі повинні виступати одночасно як унікальні особистості - приклади соціально зрілих людей - і як члени колективу, які свідомо і злагоджено реалізують виховні цілі.

Дослідження якості освітнього середовища у 2025 році проводиться в закладах загальної середньої освіти області, які забезпечують повну середню освіту. Проведення цього дослідження передбачене наказом департаменту освіти і науки Львівської обласної військової адміністрації «Про оцінювання якості освітнього середовища закладів загальної середньої освіти Львівської області» від 07.02.2025 р. №02-01/01/42. Дослідження проводиться в рамках заходів проєкту «Оцінювання якості освітнього середовища: е-інструментарій вимірювання показників» (Програма розвитку освіти Львівської області на 2021 - 2025 роки. Розділ «Загальна середня освіта». П.7).

Це опитування має значну цінність, оскільки дозволяє зрозуміти причини виникнення складних ситуацій, проаналізувати шляхи реагування на нові виклики та знайти ефективні рішення. Такі ключові моменти сприяють не лише підвищенню якості освітнього процесу, а й зміцненню взаємодії між усіма учасниками освітнього середовища.

Предмет дослідження - освітнє середовище Яворівського закладу загальної середньої освіти I-III ступенів №2 Яворівської міської ради Львівської області.

Мета дослідження - оцінка якості освітнього середовища Яворівського закладу загальної середньої освіти I-III ступенів №2 Яворівської міської ради Львівської області на придатність для ефективного виховання. Передбачено провести:

- анкетування учнів 4-х, 8-х, 10-х класів (анкети розраховані на час до 45 хв) та педагогів школи (анкета - до 60 хв.), а також батьків (опікунів) учнів 4, 8 і 10 класів (анкети – до 60 хв.);
- анкетування учнів 4-х та 8-х, 10-х класів і педагогів має відбуватися в закладі освіти з 9 до 16 год., у час, зазначений в графіку, який йде додатком до відповідного наказу по ЗЗСО; анкетування батьків учнів - у їхній вільний час

упродовж доби, на яку призначене анкетування;

- анкетування учнів 4-х та 8-х, 10-х класів має відбуватися в комп'ютерних класах і/або (старшокласників, які мають смартфони) у класах з доступом до інтернету та під наглядом педагогів ЗЗСО (за винятком класних керівників), а педагогів - у комп'ютерних класах і/або в учительській під наглядом інструктора, делегованого органом управління освіти району;
- батьки учнів можуть виконувати анкету з власних гаджетів. Для цього заклад має надіслати їм покликання, логін і пароль разом з інструкцією, як пройти е-анкетування.

Завдання дослідження якості освітнього середовища у Яворівському закладі загальної середньої освіти I-III ступенів №2 Яворівської міської ради Львівської області:

- оцінити освітнє середовище Яворівського закладу загальної середньої освіти I-III ступенів №2 Яворівської міської ради Львівської області на відповідність таким характеристикам: безпечне, сповнене довіри, демократичне, патріотичне, культуротворче (розвивальне, спроможне мотивувати пізнавальну діяльність), відкрите (інклюзивне). Указані критерії визначені Стратегією розвитку освіти Львівщини до 2027 року;
- окреслити коло проблем закладу, де воно проводиться, та визначити напрями їх співпраці з іншими соціальними інститутами в справі виховання;
- стимулювати зростання професійної компетентності педагогічних працівників як виховників;
- отримати об'єктивну інформацію про можливості освітнього середовища Яворівського закладу загальної середньої освіти I-III ступенів №2 Яворівської міської ради Львівської області забезпечити ефективне виховання;
- визначити перспективні й актуальні напрями регіональної освітньої політики у сфері виховання.

Звіт про результати дослідження освітнього середовища Яворівського закладу загальної середньої освіти I-III ступенів №2 Яворівської міської ради Львівської області публічно представити усім категоріям учасників освітнього

процесу та зацікавленим групам належних чи дотичних до системи освіти осіб, а саме:

- педколективу - на педраді;
- батьківській громаді - на загальношкільних зборах;
- учнівському самоврядуванню - на учнівських зборах;
- органу управління освітою територіальної громади (за участі зацікавлених депутатів та громадських активістів).

Узагальнений звіт за зведеними даними опитувань у Яворівському закладі загальної середньої освіти I-III ступенів №2 Яворівської міської ради Львівської області презентувати таким органам:

- органу управління освітою району - про результати оцінювання якості освітнього середовища Яворівського закладу загальної середньої освіти I-III ступенів №2 Яворівської міської ради Львівської області (за участі зацікавлених депутатів та громадських активістів);
- департаменту освіти і науки обласної держадміністрації - про результати оцінювання якості освітнього середовища Яворівського закладу загальної середньої освіти I-III ступенів №2 Яворівської міської ради Львівської області (за участі зацікавлених депутатів та громадських активістів).

РОЗДІЛ І.

Стислий опис методики дослідження (ключові питання, використані методи і прийоми, характеристика інструментів, організація дослідження)

Для об'єктивного вивчення стану освітнього середовища та взаємодії між його учасниками було проведено комплексне дослідження, що включало низку ключових питань, спрямованих на виявлення рівня задоволеності, рівня довіри, якості взаємин та ефективності освітнього процесу.

Орієнтовні ключові питання оцінювання (евалюації) якості освітнього середовища як виховного простору, на які можна отримати відповіді за результатами цього дослідження:

- відповідність освітнього процесу Яворівського закладу загальної середньої освіти I-III ступенів №2 Яворівської міської ради Львівської області в ділянці виховання формулі НУШ (виховання на цінностях), потребам та очікуванням учнів і батьків;
- корисність (потрібність) запланованих і проведених шкільних виховних справ (проєктів) для учнів;
- якість стилю спілкування працівників школи з учнями і батьками, його відповідність формулі НУШ (партнерство);
- участь учнів, батьків та громадськості, місцевих громадських об'єднань у плануванні й проведенні виховних справ (проєктів).

Критерії оцінювання освітнього середовища як виховного простору:

1. Відповідність організації освітнього середовища Яворівського закладу загальної середньої освіти I-III ступенів №2 Яворівської міської ради Львівської області вимогам безпеки (*безпечний*).
2. Актуальність визначених педагогами завдань освітньої програми та ефективність реалізації цих завдань (*патріотичний, культуротворчий*).
3. Корисність (потрібність) запланованих і проведених шкільних виховних справ (проєктів) для учнів (*патріотичний, культуротворчий*).

4. Відповідність управління Яворівського закладу загальної середньої освіти І-ІІІ ступенів №2 Яворівської міської ради Львівської області та стилю спілкування працівників школи з учнями і батьками демократичним принципам (*сповнений довіри, демократичний*).

5. Можливості участі учнів, батьків та громадськості, місцевих громадських об'єднань у плануванні і проведенні виховних справ (проектів) (*сповнений довіри, відкритий*).

Організація дослідження

З метою якісного проведення дослідження в Яворівському закладі загальної середньої освіти І–ІІІ ступенів №2 Яворівської міської ради Львівської області було здійснено низку організаційних заходів (додаток 1).

1. До виконання дослідження були залучені відповідальні особи:

- М. Хомік, заступник директора з навчально-виховної роботи, координатор вимірювання в е-форматі показників якості освітнього середовища та аналізу результатів;
- Г. Тучапець, педагог-організатор;
- Н. Манько та А. Манько, вчителі інформатики;
- Х. Юрійчук, практичний психолог;
- С. Манько, вчитель біології;
- Н. Шиян та І. Гуль, учителі української мови та літератури.

2. Було складено план-графік анкетування здобувачів освіти 4-х, 8-х і 10-х класів (додаток 2). Батьків і педагогів завчасно поінформували про рекомендовані терміни участі.

3. У закладі освіти проведено підготовчу роботу з учасниками освітнього процесу з метою формування конструктивного налаштування на участь у дослідженні.

4. Для анкетування батьків класні керівники 4-х, 8-х і 10-х класів заделегідь провели роз'яснювальні бесіди, надали посилання на анкету та відеоінструкцію, а в день проведення — логін і пароль для доступу.

5. Здобувачі освіти 4-х класів проходили анкетування в кабінеті інформатики під наглядом інструкторів, учні 8-х і 10-х класів — за допомогою власних гаджетів у своїх класах. Педагогічні працівники проходили анкетування в учительській у зручний для себе час. Попередньо психолог продемонструвала відео та провела роз'яснення щодо мети та особливостей анкетування.

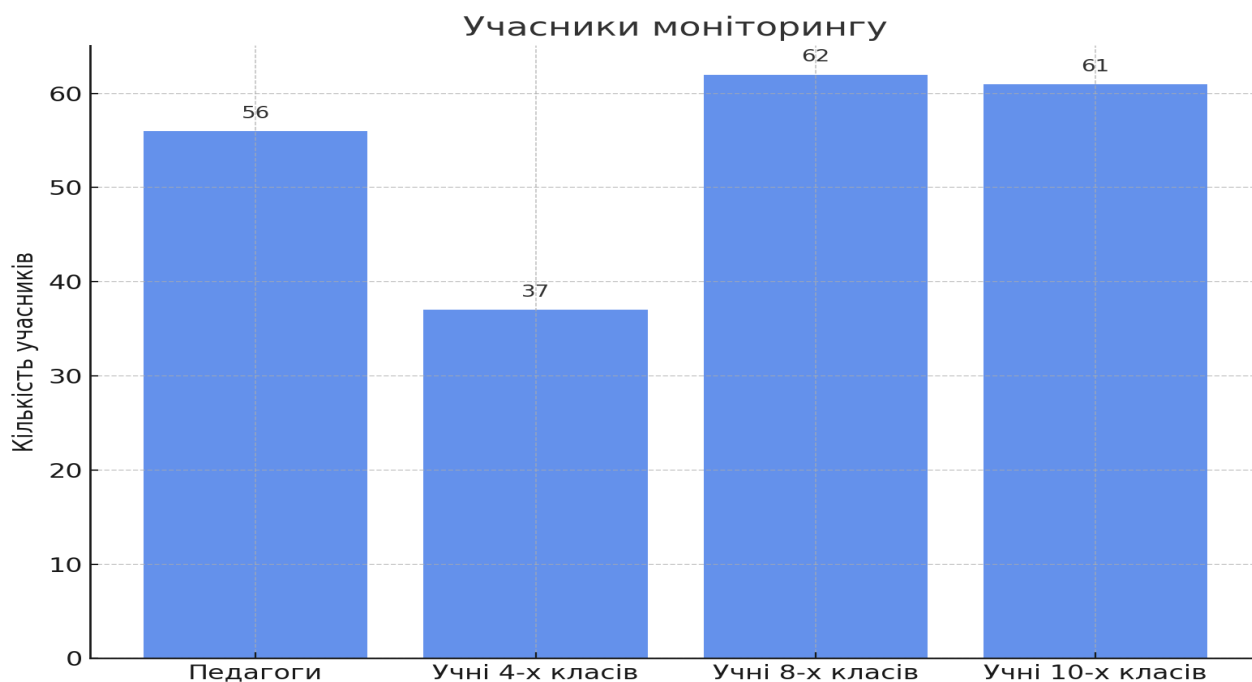
Усі респонденти заповнювали анкети самостійно, без стороннього втручання, у межах чітко визначеного часу.

Опрацювання результатів дослідження якості освітнього середовища.

Дослідженням було охоплено 56 учителів, 61 учня – 10-их класів, 56 учнів – 8-их класів, 37 учнів - 4-их класів та 118 батьків.

Щодо вчителів, то участь у дослідженні взяли 8 учителів початкових класів (14.29%), 15 (26.79%) учителів математики або/і природничих дисциплін, інформатики і технологій, 18 (32.14%) учителів гуманітарних дисциплін (мови, літератури, історії, мистецтв) та фізичної культури, 15 (26.79%) педагогічних працівників, які безпосередньо відповідають за виховання в масштабі закладу (вчитель фізичної культури, педагог-організатор, шкільний психолог, соціальний педагог, заступник директора, який/яка відповідає за організацію виховання, директор). Працівників з педагогічним стажем до 10 років – 11 (19.64%), від 11 до 20 років – 10 (17.86%), працівників з педагогічним стажем понад 20 років – 35 (62.50%).

Зі 118-ти батьків 4-х, 8-х та 10-х класів переважали жінки – 106 (89.83%); особи віком до 35 років – 20 (16.95%) осіб, від 36 до 45 років – 74 (62.71%) особи; 46 і більше років – 24 (20.34%) особи; з вищою освітою – 47 (39.83%) осіб, середньою або середньо-спеціальною (непедагогічною) – 48 (40.68%) осіб.

Серед респондентів, які взяли участь в опитуванні, значна перевага жіноцтва, оскільки педагогічний колектив складається з жіночої статі, а з боку батьків жінки проявляють більшу ініціативу.

Залучення педагогів, батьків і здобувачів освіти до дослідження дає змогу розглядати систему виховного простору школи з різних точок зору та всебічно оцінити актуальні проблеми виховання й очікування учасників освітнього процесу. Аналіз відповідей на ключові запитання дозволяє зробити висновки щодо відповідності виховного простору закладу загальної середньої освіти вимогам регіонального стандарту, визначеного у «Стратегії розвитку освіти Львівщини на 2021–2027 роки»:

- **Безпечний:** гарантуються комфортне перебування у приміщеннях школи (чисто, тепло, смачно, гарно), психологічний комфорт (радість, прийняття іншими, відчуття позитивної перспективи, відсутність булінгу, невтручання в особисте життя тощо), педагогічний захист і підтримка дітей у розв’язанні їхніх життєвих проблем.
- **Сповнений довіри:** панують моральні норми, статева, релігійна і соціальна рівність (відсутні прояви дискримінації, знущань, зневажливого ставлення до іновірців, іноземців (з позиції більшості), незаможних, осіб з інвалідністю

тощо), справедливість (зокрема в оцінюванні), толерантність (чи вислухають, дозволять дискутувати, не засміють, не зневажать через помилку), існує взаєморозуміння та співпраця вихованців і виховників у розв'язанні суспільно значущих і особистих життєвих проблем.

- **Демократичний:** гарантоване право участі (педагогів, учнів, батьків) в житті освітньої спільноти, не обмежується свобода висловлювання (чи дають слово, чи не зацькують, чи не карають за критичні вислови); є можливості висловити власну думку щодо справ, які впливають на особисте та шкільне життя (збори, громадське обговорення документів, сайт, блог, шкільна газета, радіо, телебачення); дієво працюють органи громадського врядування (педрада, учнівське самоврядування, батьківський комітет), діти визнаються повноправними носіями прав і обов'язків, що відповідають їхньому віку, батьки – рівноправні учасники освітнього процесу, педагоги зважають на думку учнів і батьків, представники учнів і батьків беруть активну участь (виступають, пропонують) у педрадах (з правом дорадчого голосу), нарадах при директорі (якщо порядок денний зачіпає їх інтереси), щорічних зборах колективу школи тощо.

- **Патріотичний** (орієнтований на формування ідентичності політичного українця): спілкування у закладі виключно українською мовою (окрім уроків та заходів, де передбачене іншомовне спілкування), поважне ставлення до державних символів України (поведінка під час виконання гімну, процедури з прапором, використання герба), вшанування героїв України, рідного краю (історичних, талановитих, успішних, моральних авторитетів), школи (місця пам'яті, заходи), турботливе ставлення до культури і природи (акти вандалізму відсутність/заходи протидії), знущання над тваринами (відсутність/заходи протидії), культуроохоронна і природоохоронна діяльність), забезпечення можливості пізнавати героїчні сторінки історії України, оглянути пам'ятки культури та природи (дослідження, експедиції, екскурсії, подорожі тощо), виявлення поваги до Бога і до Людини (можливості відзначити релігійні та

державні свята, розважитись), набуття досвіду громадянської поведінки (волонтерство).

- **Культуротворчий** (розвивальний, мотиваційний до навчання): використовуються активні та інтерактивні методи навчання (як часто і наскільки вдало практикують роботу в парі, групі, командою; організовують дискусії, дебати, пишуть творчі роботи); працює бібліотека (як часто користуються послугами, чи задовольняє запити, чи можна попрацювати в Інтернеті), наукові гуртки, спортивні секції, мистецькі студії (чи знають, які є, чи відвідують, якою мірою задовольняє пізнавальні та/або розвиткові інтереси); проводяться змагання, турніри, олімпіади, конференції тощо (чи проводяться, чи беруть участь, чи задоволені організацією); забезпечується розвиток творчого потенціалу всіх суб'єктів виховного процесу (чи задовольняє школа пізнавальний і розвивальний інтерес; чи долучені батьки до роботи гуртків, секцій, проведення екскурсій, подорожей, експедицій, організації турнірів, олімпіад тощо; чи зацікавлені учителі в організації експедицій, екскурсій, подорожей, проведенні дебатів, змагань тощо).

- **Відкритий** (інклюзивний) : є умови для навчання дітей з інвалідністю, пересування шкільними приміщеннями дорослих з інвалідністю (пандуси, туалети, коридори, парти; яке ставлення до учнів з інвалідністю (інших учнів, вчителів, батьків)); зі школою співпрацюють сім'ї, органи влади та самоврядування, громадськість (як часто батьки, лідери громади, громадські активісти відвідують школу; наскільки активні як учасники виховних справ; які форми роботи з батьками практикують учителі; як педколектив, дирекція реагує на ініціативи батьків, громадських активістів); є школи/громади – партнери (у яких формах партнерство, як комунікують учні; чи комунікують батьки).

Дане дослідження дозволяє дати відповіді на такі ключові питання:

- У якій мірі освітнє середовище ЗЗСО убезпечує учасників освітнього процесу від заподіяння фізичної, майнової та/або моральної шкоди (безпечний виховний простір)?

- Наскільки педагоги, батьки та учні співпрацюють і довіряють одне одному (виховний простір, сповнений довіри)?
- Чи відповідають взаємовідносини між учасниками освітнього процесу принципам демократії та вимогам чинного освітнього законодавства до управління ЗЗСО (демократичний виховний простір)?
- У якій мірі учні ЗНЗ залучені до виховних справ (позакласної роботи) та громадської діяльності: волонтерство, членство у формальних і неформальних дитячих об'єднаннях тощо (виховний простір патріотичний та культуротворчий)?
- Наскільки спільноти ЗЗСО відкриті для партнерства (відкритий виховний простір)?

Анкетування здобувачів освіти 4-х, 8-х та 10-х класів та педагогічних працівників відбулося під керівництвом інструктора Меленчук Ірини Богданівни, консультанта КУ ЯМР «ЦПРПП». Виконавцями дослідження були працівники закладу: заступник директора з навчально-виховної роботи Хомік Марія Миколаївна, практичний психолог Юрійчук Христина Володимирівна, учитель біології Манько Стефанія Володимирівна, педагог-організатор Тучапець Галина Миколаївна, учитель математики Мисаньо Оксана Петрівна, учитель історії Назар Олена Зиновіївна та учитель фізики Тераз Леся Богданівна.

Під час проведення дослідження порушень зафіксовано не було, отже, жодних чинників, що могли б вплинути на об'єктивність результатів, не виявлено. Чітке дотримання процедури моніторингу, відповідність анкет змісту дослідження та характеристики респондентів дозволяють вважати отримані дані достовірними та змістовними.

У дослідженні застосовано такі методи, як анкетування, спостереження та аналіз відповідей. Використані інструменти — стандартизовані анкети для учнів, педагогів і батьків, адаптовані до вікових та рольових особливостей респондентів. Організація дослідження передбачала анонімність та

добровільність участі, що забезпечило щирість і достовірність зібраних даних.

Розділ II

Аналіз результатів дослідження (графіки, таблиці, коментарі)

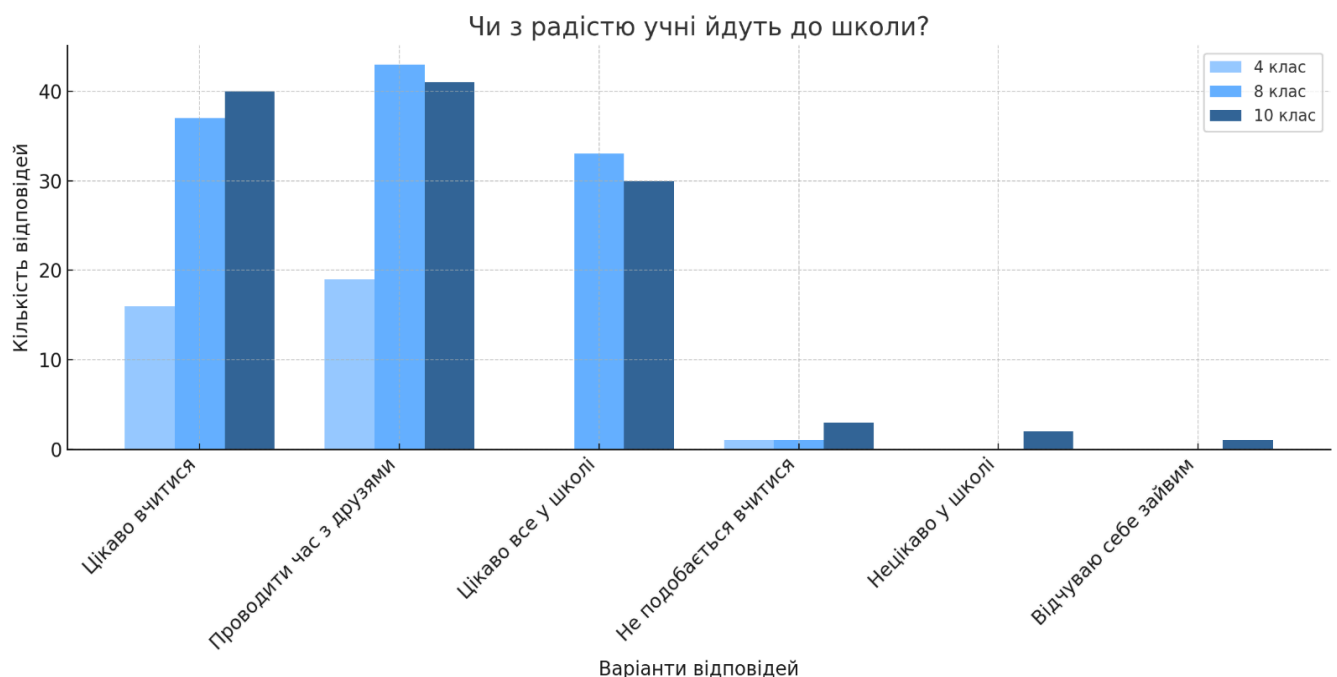
2.1. Безпечне освітнє середовище

Рівень якості освітнього середовища значною мірою визначається тим, наскільки комфортно почуваються учасники освітнього процесу в шкільному просторі, чи відчують вони емоційну безпеку, підтримку з боку педагогів, відсутність булінгу та впевненість у позитивному майбутньому.

Проаналізувавши відповіді респондентів на ключові запитання, що стосуються безпечності освітнього середовища, можна зробити такі **ВИСНОВКИ:**

Чи подобається вам відвідувати школу?

У здобувачів освіти 4-х, 8-х і 10-х класів простежується стабільне позитивне ставлення до школи, з акцентом на навчальну діяльність та спілкування з однолітками. Зокрема, про це свідчать 51,35% учнів 4-х класів, 76,79% – 8-х класів і 67,20% – 10-х класів. Більшість батьків (95,76%) також зазначають, що їхні діти почуваються у школі комфортно. Окрім того, батьки позитивно оцінюють рівень освітлення та температурні умови в навчальних приміщеннях.

Переважна більшість педагогів висловлює позитивну оцінку умов, у яких здійснюється освітній процес, зокрема щодо протипожежної безпеки. Водночас окремі зауваження стосуються повітряно-теплогового режиму та організації здорового харчування. Так, 92,86% учителів задоволені температурно-повітряними умовами в школі, хоча 7,14% мають певні застереження. Протипожежну безпеку вважають належною 98,21% педагогів. Що стосується організації здорового харчування, то рівень задоволеності нижчий: 75,00% дали позитивну оцінку, 17,86% — «не завжди», а 5,36% вважають, що умови не відповідають вимогам.

Чи смакувала вам гаряча їжа, спожита у шкільній їдальні?

Відповіді щодо харчування учнів в їдальні свідчать про те, що у школі завжди смачно готують та подають гарячі страви, лише невеликий відсоток здобувачів освіти вказують на те, що їжа у школі не смачна. Зокрема, 24 учні (42.86%) – 8-их класів, 24 учнів (39.34%) – 10-их класів та 23 учнів (62.16%) – 4-их класів відповіли, що їжа завжди смачна. Звертаємо увагу на те, що 46.43% опитаних учнів 8-их класів та 42.62% учнів 10-их класів стверджують, що не харчуються в їдальні, з незалежних від школи причин.

Результати опитування батьків щодо харчування в шкільній їдальні свідчать, що 39 респондентів (33,05%) зазначили, що їхнім дітям завжди смакує їжа, 28 осіб (23,73%) відповіли, що це трапляється інколи, а лише 9 (7,63%) — що їжа здебільшого не до вподоби. Водночас 35,59% опитаних повідомили, що їхні діти не харчуються в їдальні. Така ситуація, ймовірно, пов'язана з тим, що заклад не має власного приміщення для повноцінної їдальні, що створює певні труднощі.

Оцінювання організації здорового харчування педагогами також виявило деяке зниження рівня задоволеності: 42 вчителі (75,00%) дали позитивну оцінку, 10 (17,86%) відповіли «не завжди», а 3 (5,36%) вважають, що організація харчування не відповідає вимогам.

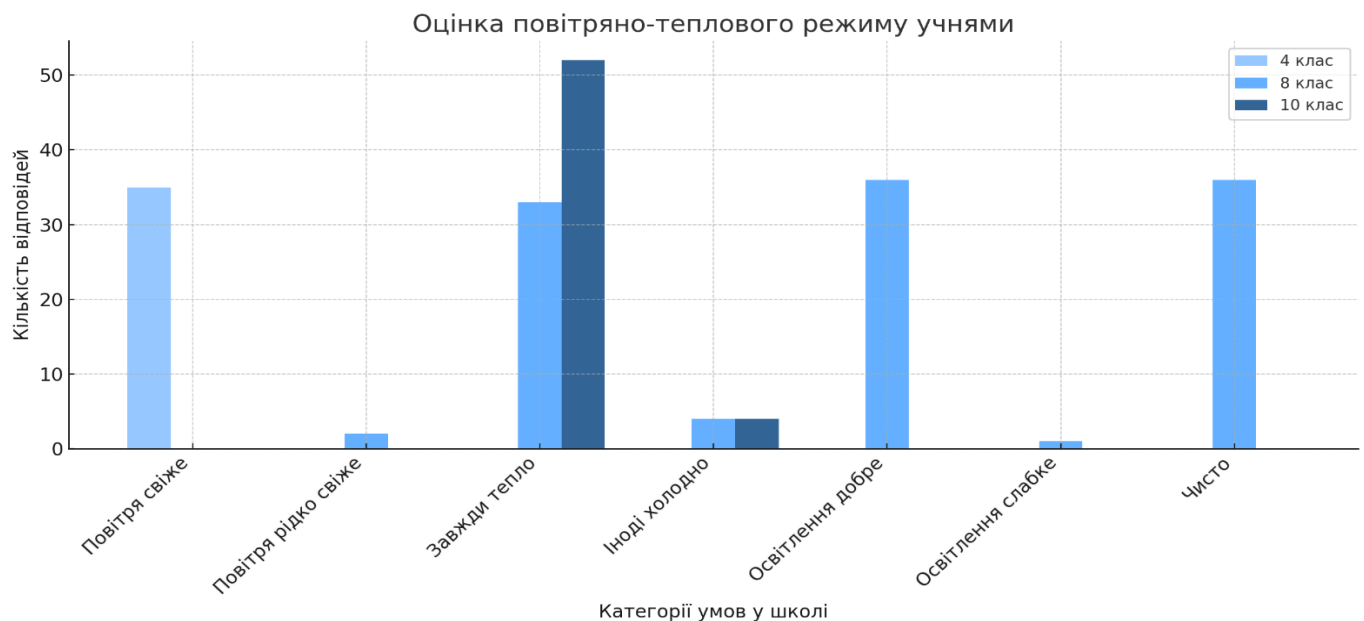
У яких умовах ти перебував у школі минулого навчального року?

Учні 4-х класів загалом задоволені умовами перебування в навчальних приміщеннях: 33 респонденти (89,19%) вважають, що в класі тепло, 32 учні (86,49%) зазначили, що освітлення є достатнім, а 25 (67,57%) звернули увагу на чистоту в класах і коридорах. Також 30 дітей (81,08%) відзначили, що їм приємно перебувати в шкільному середовищі, що позитивно впливає як на навчання, так і на відпочинок під час перерв.

Схожі оцінки дали й учні 8-х класів: 52 з них (92,86%) вважають, що в школі тепло, хоча 4 учні (7,14%) повідомили про прохолоду в окремих кабінетах. Серед десятикласників 56 (91,80%) підтвердили належний температурний режим, і лише 5 (8,2%) відзначили, що іноді в окремих приміщеннях буває прохолодно.

Батьки здебільшого також позитивно оцінили температурні умови в осінньо-зимовий період: 113 (95,76%) вважають, що в школі тепло, тоді як 5 осіб (4,24%) відзначили, що це не завжди так.

За словами педагогів, повітряно-тепловий режим повністю задовольняє 52 з них (92,86%), тоді як 4 (7,14%) висловили незначні зауваження. Щодо освітлення, 110 батьків (93,22%) вважають його достатнім для навчання, а 55 педагогів (98,21%) підтверджують належний рівень освітлення в класних приміщеннях.

**Чи є у закладі освіти учень/учениця/учні,
над якими збиткуються?**

Педагоги стверджують, що булінгу (цькування) над учнями в школі немає – 51 (91,07%). З цією думкою погоджується – 93 (78,81%) батьків. Лише невелика частина батьків та педагогів зазначили, що таке явище зустрічається рідко. Більша половина опитаних четвертокласників відповіли, що проявів булінгу у школі немає, з них - 27 (72,97%), такої ж думки 40 (71,43%) восьмикласників та 41 (67,21%) учень десятих класів. Звертаємо увагу, що є невеликий відсоток респондентів, яким не відомі такі випадки. Проте у класних колективах інколи присутні насмішки над учнями.

**Чи є у класі діти над якими
збиткуються?**

Як часто траплялися цьогоріч або під час ваших минулорічних подорожей, учнівських вечорів або інших шкільних заходів такі випадки? (куріння цигарок, вживання алкогольних напоїв та інше)

На основі аналізу відповідей респондентів щодо куріння,

вживання алкоголю та використання одурманюючих речовин можна зробити висновок, що ці шкідливі звички не мають широкого поширення серед учнів.

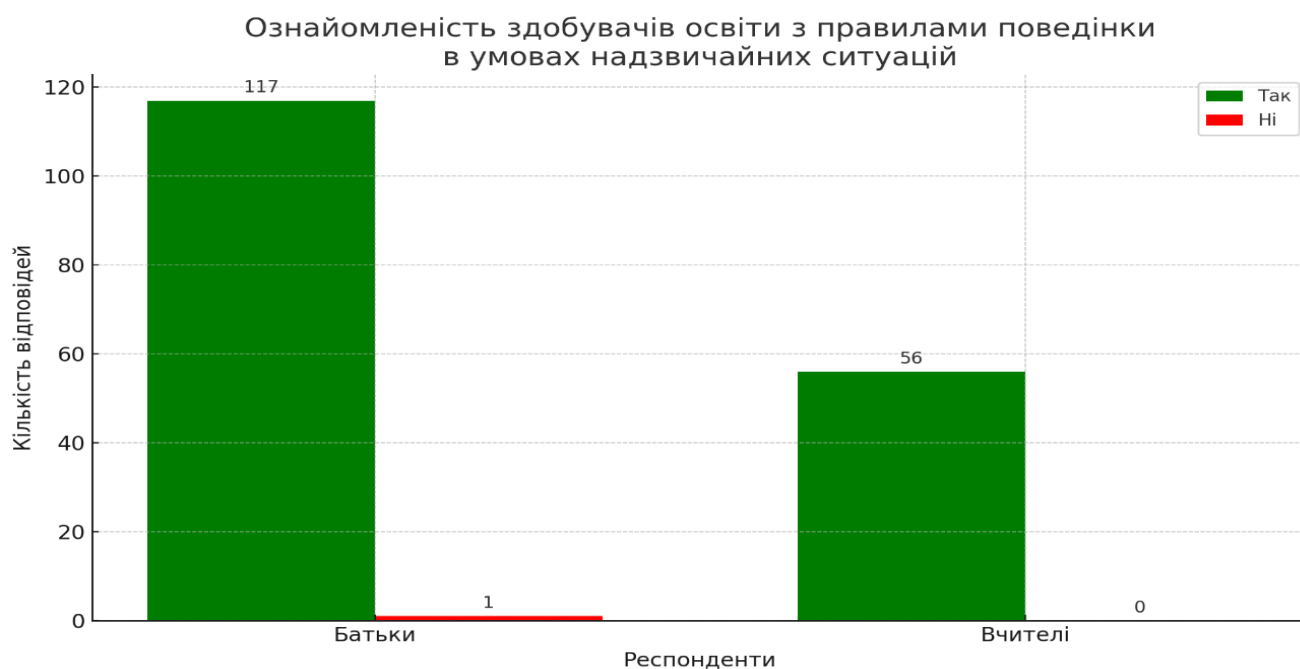
Зокрема, куріння сигарет не зафіксовано серед більшості опитаних: 97,30% учнів 4-х класів, 87,50% — 8-х класів, 86,89% — 10-х класів, а також 91,07% педагогів і 81,36% батьків зазначили, що таких випадків не траплялося.

Щодо вживання алкогольних напоїв, усі учні 4-х класів (100%) вказали на його відсутність, серед 8-х класів — 98,21%, а серед 10-х — 95,08%. Повну відсутність таких випадків також підтвердили 100% педагогів і 97,46% батьків.

Стосовно вдихання або нюхання одурманюючих речовин, абсолютна більшість респондентів також вказали на відсутність подібних проявів: 94,59% учнів 4-х класів, 100% учнів 8-х і 10-х класів, а також усі педагоги (100%) і 98,31% батьків.

Таким чином, хоча поодинокі випадки іноді можуть мати місце, загальна тенденція свідчить про низький рівень поширення зазначених негативних явищ.

Здобувачі освіти обізнані також і з правилами поведінки під час освітньо-виховного процесу, в умовах надзвичайних ситуацій, пожежі, повітряної тривоги. Так відповіли 56(100%) педагогів та 117 (99,15%) батьків.

Загалом, можемо зробити висновки, що освітній заклад забезпечує

достатній рівень безпеки для учасників освітнього процесу. Проте постійна увага до проблемних аспектів та вжиті заходи для їх вирішення сприятимуть створенню ще більш безпечного та комфортного середовища для навчання та розвитку дітей.

2.2. Виховний простір, сповнений довіри

Довіра - це певний психологічний стан внутрішнього спокою, який виникає за відсутності стресових факторів та тривоги. Коли немає дискримінації за соціальними ознаками, люди можуть відкрито висловлювати свої думки, вести конструктивні дискусії, а між учасниками освітнього процесу панує взаєморозуміння і співпраця. Рівень довіри у виховному просторі можна визначити, проаналізувавши відповіді на основні запитання:

Кому з учителів ти довіряєш настільки, що можеш попросити поради, звернутися за підтримкою?

Результати опитування показують, що учні звертаються за порадою та підтримкою до різних категорій вчителів.

Класні керівники є найбільш поширеною фігурою довіри: 63,93% десятикласників, 64,29% восьмикласників та 32,43% четвертокласників вказали, що довіряють їм.

Керівництво закладу освіти також користується довірою учнів, хоча і в меншій мірі: 32,79% десятикласників, 35,71% восьмикласників та 32,43% четвертокласників зазначили, що можуть звернутися до них за підтримкою.

Окремо відзначається, що значна частина старшокласників (9,84% десятикласників та 23,21% восьмикласників) довіряють кільком вчителям, що свідчить про позитивні та довірливі стосунки з дорослими в школі. Крім того, майже половина четвертокласників (37,84%) висловили довіру до всіх вчителів.

Здобувачі освіти також обізнані про можливість звернення до шкільного психолога: 11,48% десятикласників, 33,93% восьмикласників та 29,73% четвертокласників вказали психолога як людину, до якої вони можуть

звернутися за підтримкою.

Важливо зазначити, що є невелика кількість учнів, які не довіряють нікому в школі: 13,11% серед десятикласників, 5,36% серед восьмикласників та

2,70% серед четвертокласників.

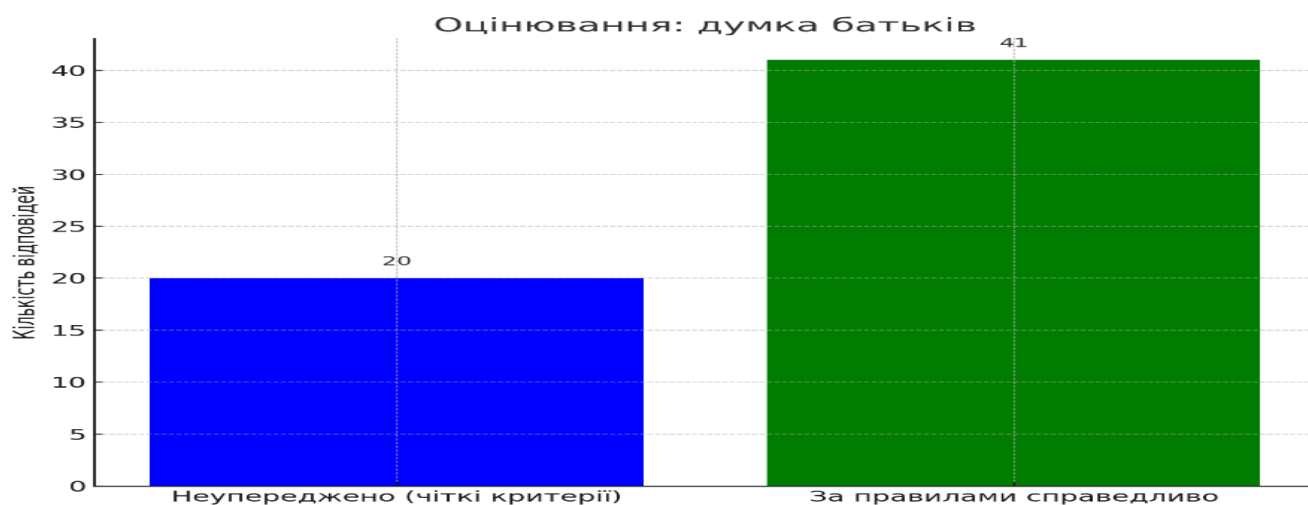
Опитування також виявило наявність довірливих відносин між вчителями та батьками (опікунами), що підтверджується високим відсотком позитивних відповідей батьків (85,59%) та переконаністю частини десятикласників (47,54%), що їхні батьки довіряють педагогам.

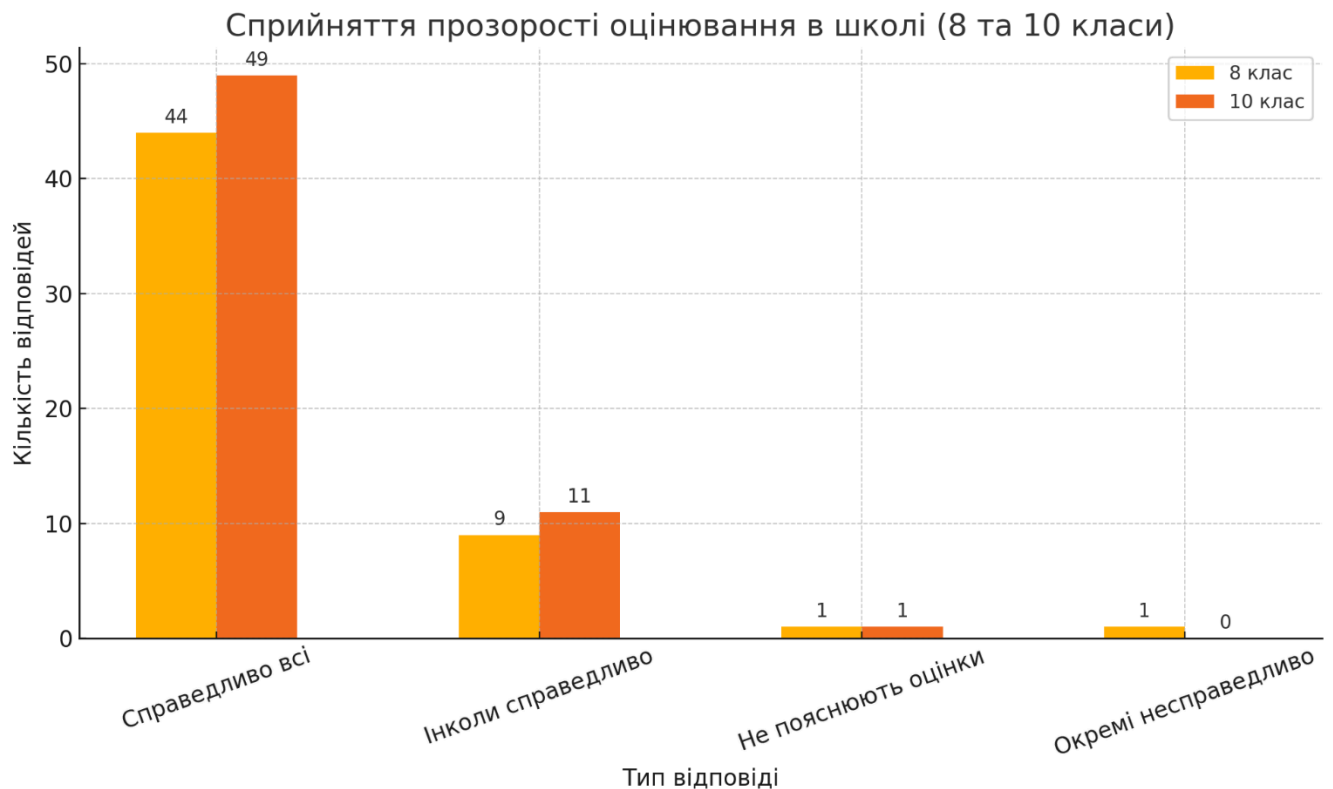
Взаємини між педагогами та адміністрацією також характеризуються довірою та відкритістю: 94,64% вчителів зазначили, що проблеми вирішуються спільно з дирекцією на основі взаємної довіри.

Чи прозора система оцінювання у школі?

Більшість батьків 89 осіб (75,42%) вважають, що вчителі пояснюють виставлені оцінки, однак 11 опитаних (9,32%) зазначили, що педагоги не завжди надають такі пояснення. З точки зору вчителів, система оцінювання є прозорою (94,64%), хоча вони визнають, що в окремих випадках потрібне додаткове роз'яснення.

Серед учнів 4-х класів 91,89% (34 особи) вважають оцінювання справедливим. Схожі результати спостерігаються й у 8-х класах: 78,57% (44 учні) погоджуються з таким твердженням, а 16,07% (9 учнів) мають змішані враження. У 10-х класах 80,33% (49 учнів) вважають оцінки справедливими, тоді як 18,03% (11 учнів) вважають, що оцінювання не завжди є об'єктивним.

Якщо тобі було складно зрозуміти якусь тему на уроці, чи вчителі допомагали тобі у ній розібратись?

Учителі закладу загальної середньої освіти постійно заохочують здобувачів освіти ставити запитання та докладно пояснюють незрозумілі теми. Такої думки дотримуються 31 учень 4-х класів (83,78%), 49 учнів 8-х класів (87,50%) та 48 учнів 10-х класів (78,69%). Лише незначна частина старшокласників вважає, що це залежить від конкретного вчителя та тематики уроку.

На думку більшості батьків (64 особи (54,24%)), їхні діти можуть розраховувати на підтримку та розуміння з боку педагогів у разі звернення з особистими запитаннями чи проханням про допомогу. Водночас 20 учителів (35,71%) зазначили, що постійно реагують на звернення учнів, а ще 35 педагогів (62,50%) готові допомогти, якщо мають вільний час.

Якими є повсякденні відносини між учасниками освітнього процесу у закладі освіти?

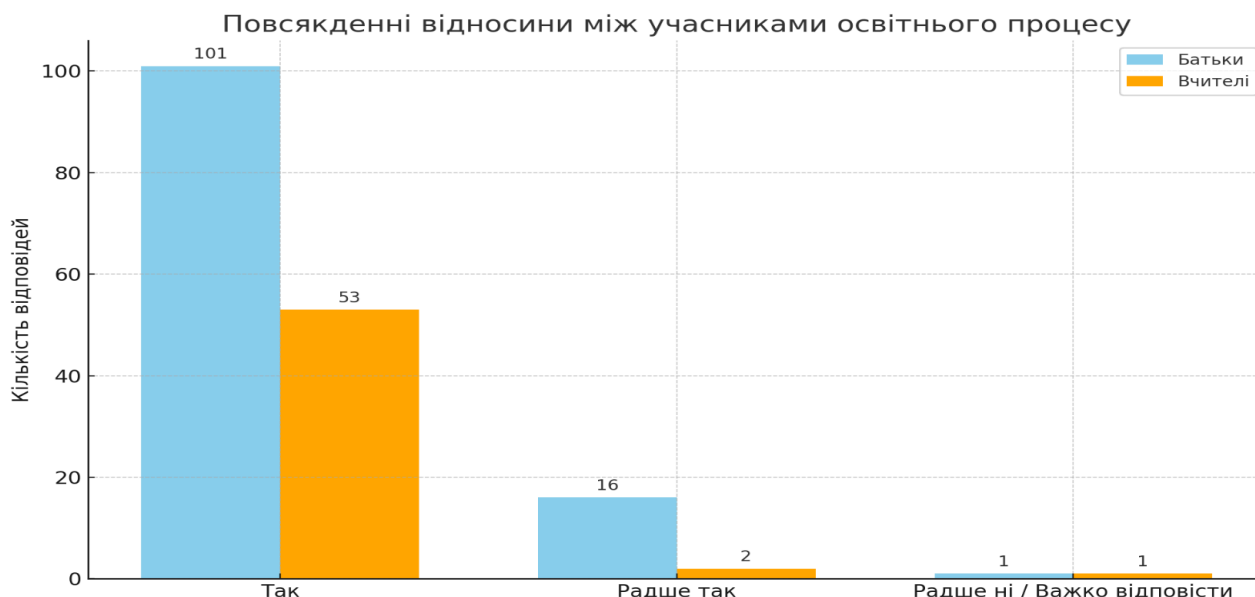
Аналіз даних показує, що в освітньому закладі загалом панує позитивна атмосфера, що характеризується міцними міжособистісними

зв'язками.

Погляд батьків: Згідно з відповідями батьків, стосунки між учнями переважно дружні та довірливі, про що свідчить значна більшість респондентів (74,58%). Також помітна частка батьків (19,49%), які вважають ці відносини партнерськими. Спілкування між учнями та педагогами, за оцінкою батьків, також здебільшого є дружнім (56,78%) або партнерським (40,68%). Відносини між самими батьками будуються на довірі (64,41%) та партнерстві (33,90%).

Погляд педагогів: Відповіді педагогів свідчать про те, що міжособистісні стосунки в колективі характеризуються товариськістю та взаємною довірою (66,07%). Подібна позитивна атмосфера спостерігається і у взаємодії педагогів з адміністрацією, що вказує на високий рівень професіоналізму та підтримки. Учителі також характеризують відносини між учнями та вчителями як переважно довірливі (71,43%) та партнерські (28,57%), а спілкування з батьками – як дружнє та довірливе (57,14%).

Отже, отримані дані свідчать про наявність здорових, відкритих і довірливих відносин між усіма учасниками освітнього процесу: учнями, вчителями, батьками та адміністрацією.

2.3. Демократичний виховний простір

У демократичному стилі виховання кожному учаснику освітньої спільноти гарантується право на участь у її житті. Педагог не лише

зацікавлений в успіхах здобувача освіти, але й прагне допомогти йому досягти цих успіхів. Він бере активну участь у виховному процесі, організовуючи його як співпрацю, де кожна зі сторін бере на себе певні обов'язки. Діти мають права й обов'язки, що відповідають їхньому віку, і можуть вільно висловлювати власну думку, з якою рахуються педагоги та батьки. У цій моделі ні вихователі (педагоги чи батьки), ні вихованці не звільняються від відповідальності; вони співпрацюють і мають можливість впливати на життя освітньої спільноти. Про це свідчать наступні результати:

Чи можете ви на уроці та позаурочних заходах висловити свою думку?

Серед учнів 10-х класів 44 особи (72,13%) вважають, що їхню думку враховують. Подібну позицію поділяють і 47 восьмикласників (83,93%) та 28 учнів 4-х класів (75,68%). У свою чергу, 49 педагогів (87,50%) зазначили, що адміністрація та колектив школи заохочують учнів до вільного висловлення власної думки щодо освітнього процесу та взаємин з учителями.

У школі ефективно функціонує учнівське самоврядування, про діяльність якого добре поінформовані всі учасники освітнього процесу. Учні знають не лише про процедуру виборів, а й про завдання та напрями роботи органу. Це свідчить про наявність демократичного середовища в закладі освіти.

Яка користь від минулорічної діяльності органу учнівського самоврядування школи, його чинного складу?

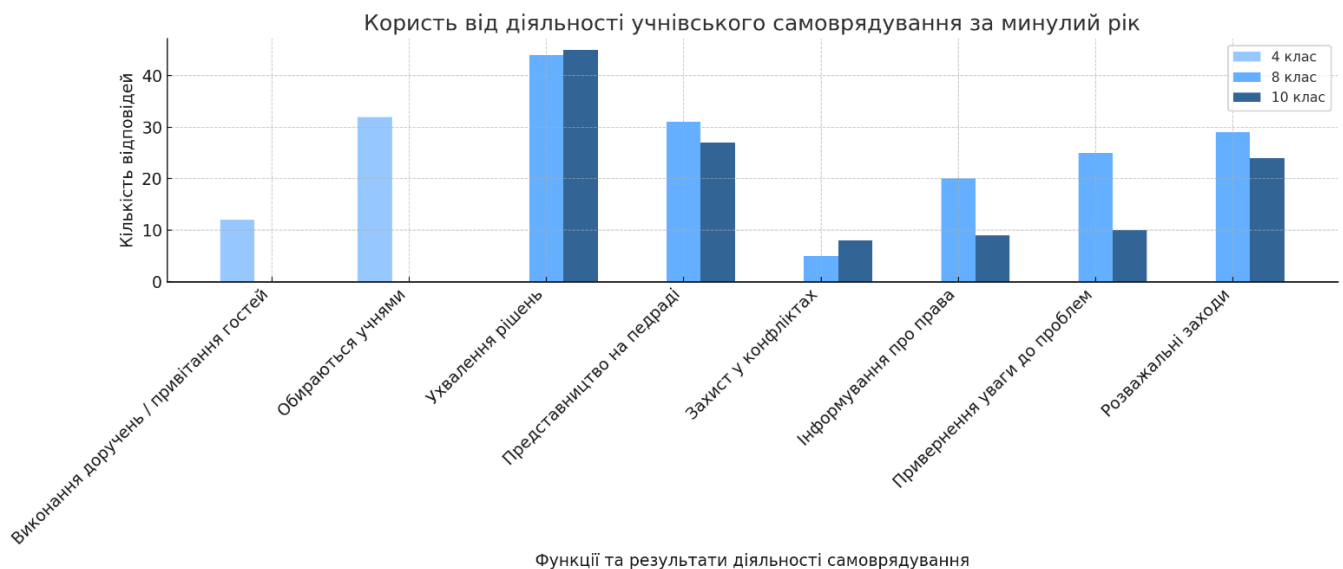
Рішення, ініційовані самими учнями, знаходять підтримку та реалізацію в закладі освіти — про це свідчать відповіді 78,57% учнів 8-х класів (44 особи), 73,77% десятикласників (45 осіб) та 76,79% педагогів (43 особи).

Учнів інформують про механізми захисту своїх прав і свобод, що зазначили 35,71% восьмикласників (20 осіб), 14,75% учнів 10-х класів (9 осіб) і половина педагогів (28 осіб, 50%). Цікаві, пізнавальні та розважальні заходи активно організовуються в школі, що підтримали 51,79% учнів 8-х класів (29 осіб), 16,39% десятикласників (10 осіб) та 76,79% учителів (43 особи).

Вибори до органів учнівського самоврядування проходять відкрито та з

дотриманням установлених процедур. Адміністрація школи та педагоги

враховують рішення самоврядних органів і прислухаються до думки учнів. У свою чергу, учнівське самоврядування регулярно звітує про свою діяльність під час щорічних зборів та засідань шкільного парламенту.

2.4. Патріотичний виховний простір

Одним із ключових завдань національно-патріотичного виховання є формування у молоді глибокої поваги та ціннісного ставлення до українського народу, держави, Батьківщини та національної ідентичності. Почуття приналежності до свого народу є спадковим і передається з покоління в покоління. У освітньому закладі панує україномовне середовище, а державні символи користуються щирою шаную. Це підтверджується такими результатами:

Чи були випадки неповаги до державних символів України з боку учнів вашої школи?

На це запитання респонденти одностайно відповіли негативно. Всі учасники опитування підкреслили, що у школі панує повага до державної символіки: 85,67% учнів 8-х класів, 91,8% учнів 10-х класів, 89,83% батьків та 100% педагогів підтвердили цей факт.

Учні 4-х класів у своїх відповідях зазначили, що добре знають видатних діячів української історії, з пошаною ставляться до національних символів і

вміють виконувати Державний Гімн. Вони з ентузіазмом відкривають для себе культурну спадщину України, активно беручи участь у

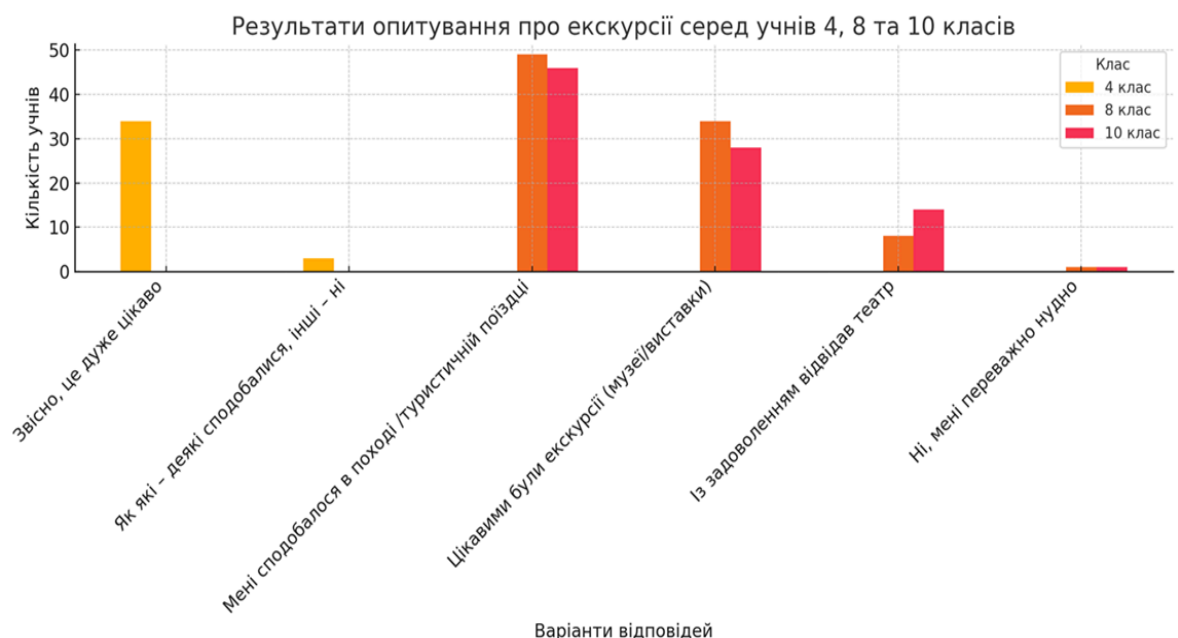
тематичних подіях — вікторинах, квестах, екскурсіях. Близько половини опитаних четвертокласників відзначили свою зацікавленість у таких заходах.

Ставлення учнів до державних символів України

Чи сподобались тобі екскурсії (в музеї, вулицями, рідним краєм), на які клас вирушав минулого навчального року?

На це запитання позитивно відповіли 34 учні (91,89%) із 4-х класів, 49 учнів (87,50%) із 8-х класів та 46 учнів (75,41%) із 10-х класів, зазначивши, що екскурсії були для них дуже цікавими.

Переважна більшість учнів 8-х класів (51 особа, 91,07%) та 10-х класів (57 осіб, 93,44%) позитивно оцінили шкільні заходи, які відбулися

минулого року з нагоди важливих подій та пам'ятних дат. Деякі учні відзначили, що саме завдяки урокам або позаурочним активностям у них з'явився інтерес до сучасних або історичних постатей.

Крім того, 31 учень 4-х класів (83,78%) із задоволенням брав участь у святкуванні державних і релігійних свят.

Ці дані свідчать про сильний патріотичний дух у школі та активне формування національної свідомості серед учнів.

2.5. Культуротворчий виховний простір

Створюючи культуротворче виховне середовище, заклад освіти сприяє розвитку творчого потенціалу всіх учасників виховного процесу, застосуванню активних і інтерактивних методів навчання, а також організації змагань, турнірів, конференцій, подорожейтощо.

Аналізуючи відповіді на наступні запитання, можна зробити висновок про те, наскільки виховне середовище є сприятливим для розвитку та стимулює інтерес до навчання.

Чи вчителі, які минулого навчального року організовували позаурочні заходи, достатньо дбали, щоб вони були цікавими і потрібними учням?

На це питання більшість батьків (94,07%) відповіли, що педагоги дбали про якісну організацію таких заходів. Учні 8-х класів підтримали цю думку – 94,64%, а серед учнів 10-х класів так відповіли 88,52%.

Крім того, 45 восьмикласників (80,36%) зазначили, що брали участь у всіх заходах за наявності такої можливості. Серед десятикласників 43 особи (70,49%) підтвердили свою активність у тематичних конкурсах, експедиціях, екскурсіях і подорожах.

Педагоги також позитивно оцінили роботу колег щодо організації позаурочних активностей – так вважають 55 вчителів (98,21%). На уроках педагоги часто застосовують роботу в парах і групах: 28 осіб (50%) роблять це регулярно, а ще 28 (50%) – інколи.

Це підтверджують і відповіді учнів на запитання:

Чи подобається тобі працювати в парі або групі на уроках?

Для 31 учня 4-х класів (83,78%) така форма роботи є цікавою та захопливою.

Восьмикласники найчастіше працюють у парах чи групах на уроках літератури (44 особи, 78,57%), предмета “Основи здоров’я” (39 осіб, 69,64%), технологій (36 осіб, 64,29%), іноземної мови (34 особи, 60,71%) та фізики (29 осіб, 51,79%), а також на інших предметах.

Десятикласники також активно залучені до групової та парної роботи, відзначаючи її привабливість особливо на уроках фізики (35 учнів, 57,38%), літератури (34 учні, 55,74%) та української мови (32 учні, 52,46%).

Чим корисною була для Тебе минулого навчального року шкільна бібліотека?

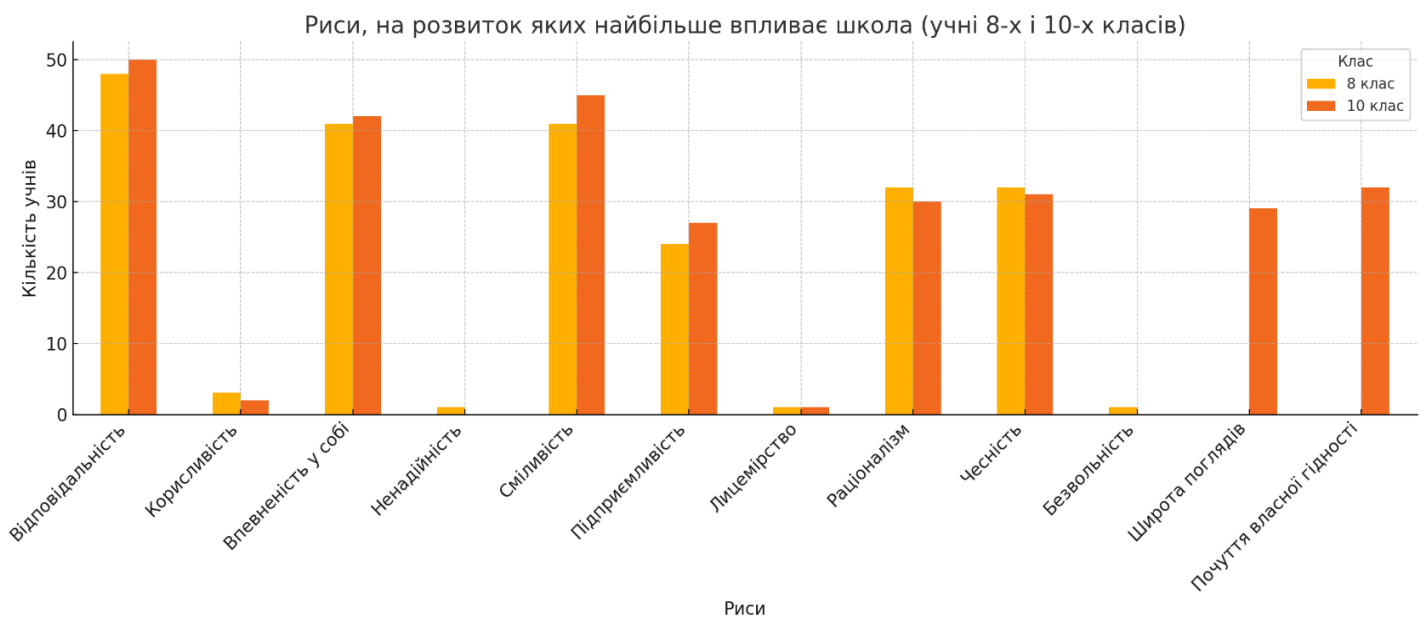
Десятикласники відповіли, що часто відвідували заходи, які організовані бібліотекою – 39 (63,93%), брали книги для читання - 23 (37,70%), половина опитаних восьмикласників зазначає, що регулярно брали книги для читання – 28 (50%), відвідували заходи організовані шкільною бібліотекою – 19 (33,93%). На думку батьків, їхні діти систематично навчаються, використовуючи відділ електронних освітніх ресурсів у шкільній бібліотеці – 49 (41,53%), беруть для читання літературу - 46 (38,98%). Педагоги вважають, що шкільна бібліотека здійснює інформаційний супровід освітнього процесу - 54(96,43%), сприяє формуванню інформаційної компетентності - 48 (85,71%), зберігає інформаційні ресурси закладу – 24 (42,86%).

Педагоги спільно з батьками прагнуть сформувати гармонійну,

всебічно розвинену особистість, яка усвідомлює свою унікальність, цінує власну гідність, здатна мислити критично, приймати виважені рішення. Учні демонструють активність, ініціативність, відповідальність і впевненість у власних силах. Це підтверджується відповідями респондентів на відповідне

запитання:

На розвиток яких особистісних рис учнів впливає заклад освіти?

2.6. Відкритий виховний простір

Основними аспектами, що дозволяють оцінити рівень відкритості виховного простору, є наступні питання:

Як учні ставляться до школярів з особливими освітніми потребами?

Учні Яворівського ЗЗСО I–III ступенів №2 ставляться до однолітків з особливими освітніми потребами з повагою та рівністю, як і до всіх інших школярів. Це підтверджують результати опитування: 97,30% учнів 4-х класів (36 осіб), 78,57% восьмикласників (44 особи) та 80,33% десятикласників (49 осіб) зазначили, що не роблять різниці у ставленні. Батьки також відзначають відкритість своїх дітей до спілкування, уважність і турботу — так відповіли 54 особи (45,76%).

Подібну позицію підтримують і педагоги — 83,93% (47 осіб) з них

поділяють думку респондентів і активно сприяють формуванню дружньої та інклюзивної атмосфери в класних колективах. У школі дотримуються принципу рівних прав і можливостей для всіх учнів, незалежно від стану здоров'я, статі, раси чи походження

**Чи була можливість в учасників освітнього процесу
спілкуватися з активістами громадських організацій,
волонтерами, захисниками Батьківщини?**

Аналіз відповідей батьків і педагогів свідчить, що в закладі освіти проводяться зустрічі з активістами громадських організацій, волонтерами та захисниками України навіть частіше, ніж до початку повномасштабного вторгнення — про це зазначили 87 батьків (73,73%) та 53 педагоги (94,64%). Цю ж тенденцію підтвердили й учні: 53 десятикласники (86,89%) і 51 учень 8-х класів (91,07%) повідомили про залучення гостей до шкільних заходів. Це свідчить про відкритість закладу до співпраці та живого діалогу з громадськістю.

Адміністрація школи активно підтримує ініціативи батьків (опікунів), пов'язані з освітнім процесом: за словами самих батьків, 85 осіб (72,03%) зазначили, що така підтримка надається завжди, а ще 33 (27,97%) — що найчастіше. У кожному класі функціонує батьківський комітет, який бере активну участь в організації виховної роботи. Крім того, 65 батьків (55,08%) відзначили свою особисту участь у проведенні виховних заходів.

Залучаючи батьків до активної співпраці та враховуючи їхню думку, педагоги застосовують різноманітні форми взаємодії, зокрема:

проведення батьківських зборів — 51 особа (91,07%)

організація лекторіїв для батьків — 19 осіб (33,93%)

анкетування, тестування та бесіди — 45 осіб (80,36%)

участь у туристичних походах, екскурсіях, змаганнях — 40 осіб (71,43%)

індивідуальні зустрічі — 43 особи (76,79%)

Результати анкетування та аналіз відповідей свідчать, що в школі активно формується відкритий виховний простір. Адміністрація закладу уважно прислухається до учасників освітнього процесу, знаходить час для обговорення важливих питань і враховує пропозиції, демонструючи відкритість до конструктивного діалогу.

Висновки

У 2025 році в Яворівському ЗЗСО I–III ступенів №2 було здійснено ґрунтовне дослідження якості освітнього середовища як виховного простору. Аналіз результатів дозволяє зробити низку висновків про достатній рівень сформованості ключових характеристик шкільного середовища, зокрема безпечного, відкритого, демократичного, патріотичного, довірливого та культуротворчого простору.

Школа забезпечує фізичну та емоційну безпеку здобувачів освіти. Учні різних вікових груп, батьки та педагоги загалом позитивно оцінюють стан приміщень, температурний режим, рівень освітлення та чистоту. Явище булінгу в школі не є системним: учасники освітнього процесу відзначають відсутність знущань, дискримінації та небажаних соціальних проявів. Шкідливі звички та ризикована поведінка також не є поширеним явищем.

У школі панує атмосфера взаєморозуміння, психологічного комфорту та підтримки. Учні охоче звертаються за порадою до класних керівників, адміністрації та навіть шкільного психолога. Батьки та вчителі демонструють високий рівень довіри одне до одного, що формує здоровий емоційний клімат. Система оцінювання сприймається як прозора, а вчителі надають необхідну допомогу учням у навчанні.

Заклад освіти гарантує всім учасникам освітнього процесу право голосу, участі у прийнятті рішень, свободу думки й висловлення. Учнівське самоврядування функціонує активно й дієво, бере участь у житті школи, реалізує ініціативи та звітує про свою діяльність. Педагогічний колектив визнає важливість дитячої участі у плануванні та проведенні виховних заходів.

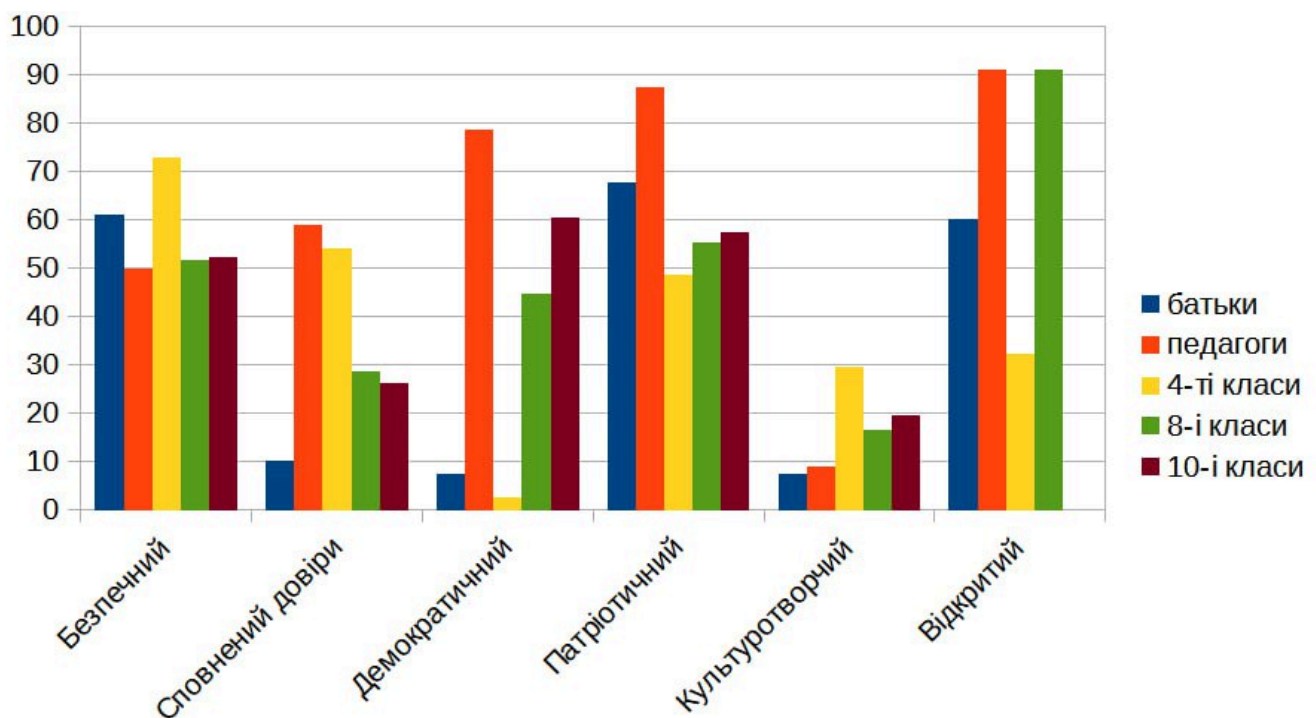
У школі активно формується національна ідентичність та патріотизм. Усі учасники дослідження підтвердили шанобливе ставлення до державної символіки, української мови, національних свят і героїв. Школа проводить тематичні заходи, екскурсії, виховні години, які сприяють пізнанню історії, культури та традицій України. Такий підхід зміцнює національно-патріотичну

свідомість учнів.

Освітній заклад створює умови для розвитку творчості, критичного мислення й активної життєвої позиції. Учні беруть участь у гуртках, конкурсах, дебатах, експедиціях та шкільних бібліотечних заходах. Залучення батьків до освітньо-виховної діяльності, а також підтримка з боку педагогів, сприяють гармонійному розвитку кожного учня.

Школа демонструє відкритість до співпраці з громадою, батьками, представниками громадських організацій, волонтерами, духовенством та військовими. У закладі панує культура взаємоповаги до дітей з особливими освітніми потребами. Усі учасники освітнього процесу активно залучаються до виховних заходів, що формує справжню освітню спільноту.

Висновки про якість освітнього середовища у Яворівському ЗЗСО I-III ступенів №2

Попри загалом сприятливу динаміку у виховному просторі школи, результати опитування виявили окремі труднощі у сфері міжособистісних взаємин. Хоч конфліктні ситуації трапляються рідко і не носять системного

характеру, все ж час від часу виникають непорозуміння, які потребують втручання педагогів, батьків та шкільного психолога. Такі ситуації зазвичай вирішуються конструктивно, з урахуванням інтересів усіх сторін.

Разом із тим привертає увагу той факт, що частина учнів не виявляє зацікавленості до навчання, втрачає інтерес до шкільного життя, відчуває брак довіри й небажання спілкуватися з ровесниками. Окремі респонденти повідомляють про випадки насмішок та знущань, хоча їхня кількість є незначною.

Ще одним викликом залишається питання організації шкільного харчування. Оновлення потребує не лише саме меню, але й форма подачі та умови, в яких здійснюється прийом їжі. Цей аспект впливає як на фізичне самопочуття учнів, так і на загальну якість освітнього середовища.

Покращення цих напрямів можливе лише завдяки спільним зусиллям усіх учасників освітнього процесу. У партнерстві школи, родини й громади закладається фундамент для створення простору, в якому кожен учень зможе розкрити свої здібності, сформувати важливі життєві навички, знайти підтримку і досягти особистого успіху.

Освітнє середовище Яворівського ЗЗСО I–III ступенів №2 — це гармонійний простір, у якому поєднуються довіра, повага, патріотизм і підтримка. Школа не лише навчає, а й виховує, створюючи сприятливі умови для становлення особистості, громадянина та патріота. Отримані результати свідчать про високу якість виховної діяльності та потенціал для подальшого вдосконалення в дусі сучасних освітніх цінностей.

Додаток 1

Робочий план дослідження

1. Спланувати робочий план дослідження. Скласти графік проведення.

2. На нараді педагогічних працівників, ознайомити з проведенням вимірювання показників якості освітнього середовища школи та повідомити план та графік проведення. Вислухавши поради, скорегувати дії.
3. Для анкетування батьків учнів 4, 8 та 10 класів класним керівникам напередодні провести роз'яснювальну роботу щодо проходження анкетування (дано посилання, відео), а в день анкетування - логін і пароль.
4. 11.04.2025 року, згідно графіку провести опитування серед респондентів.
5. 1.04.2025 року, отримавши результати, здійснити аналіз.
6. 29.05.2025 року затвердити аналіз на педагогічній раді в присутності адміністрації школи.
7. Оприлюднити до 6 червня 2025 року на сайті Яворівського ЗЗСО І-ІІІ ступенів №2 та веб-сторінці органу управління освіти територіальної громади звіт про результати самооцінювання якості освітнього середовища та витяг з протоколу педагогічної ради про прийняті на основі цього звіту рішення.

Додаток 2

Графік проведення вимірювання в е-форматі показників якості освітнього середовища та аналіз його результатів у

Яворівському ЗЗСО I-III ступенів №2

№ з/п	Клас	Дата	Урок	Примітка	Відповідальний
1.	4 – А	11.04	6-7 урок	I зміна	Г. Тучапець
2.	4 – Б	11.04	6-7 урок	I зміна	С. Манько
3.	8 – А	11.04	2-3 урок	I зміна	О. Мисаньо
4.	8 – Б	11.04	2-3 урок	I зміна	О. Назар
5.	10 – А	11.04	4-5 урок	I зміна	Х. Юрійчук
6.	10 – Б	11.04	4-5 урок	I зміна	Л. Тераз
7.	10 – В	11.04	4-5 урок	I зміна	Л. Мурын